

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U000022

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-01-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Асманов Алим Расимович

2. Asmanov Alim Rasimovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.02

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика навчання (з галузей знань)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-12-2018

Спеціальність за освітою: Російська мова і література і кримськотатарська мова і література

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 38.134.02

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, 24, м. Миколаїв, Миколаївський р-н., Миколаївська обл., 54030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, 24, м. Миколаїв, Миколаївський р-н., Миколаївська обл., 54030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.07.09

Тема дисертації:

1. Виховання почуття Батьківщини в старшокласників у процесі вивчення кримськотатарської літератури
2. Education of the Motherland feeling among senior pupils in the process of the Crimean Tatar literature studying

Реферат:

1. У дисертації теоретично обґрунтовано проблему виховання почуття Батьківщини в старшокласників під час вивчення кримськотатарської літератури, що дозволило створити модель формувального процесу, розробити й експериментально перевірити методику та педагогічні умови виховання почуття Батьківщини в старшокласників засобами кримськотатарської літератури. Мета дослідження полягає в теоретичній розробці та обґрунтуванні методичної системи виховання почуття Батьківщини в старшокласників у процесі вивчення творів кримськотатарської літератури, а також експериментальній перевірці її ефективності. Об'єкт дослідження: патріотичне виховання учнів у шкільному курсі кримськотатарської літератури (старша школа). Предмет дослідження: зміст, форми, методи, засоби виховання почуття Батьківщини в старшокласників під

час вивчення ліричних творів кримськотатарської літератури. Для виконання завдань використано такі методи дослідження: теоретичні – пошуково-бібліографічний (для систематизації філософських, культурологічних, літературознавчих, психолого-педагогічних, методичних та ін. джерел); аналізу й синтезу, порівняння, узагальнення та конкретизації, систематизації та класифікації (для опрацювання джерел, розробки й обґрунтування методичної системи, формулювання завдань дослідження та висновків за його результатами); історико-ретроспективний (для розгляду етапів розвитку методичної науки з досліджуваної проблеми); проблемно-прогностичний (для визначення та використання в дослідженні надбань методичної науки та шкільної практики); категоріальний (для уточнення педагогічних термінів і понять); емпіричні – спостереження за навчально-виховним процесом на уроках кримськотатарської літератури; усне й письмове опитування вчителів та учнів з досліджуваної проблеми; розробка, проведення, аналіз та оцінювання учнівських контрольних робіт у ході експериментальної роботи; метод статистичної обробки експериментальних даних педагогічного експерименту з метою одержання кількісно-якісних характеристик ефективності пропонованої методичної системи Наукова новизна результатів дослідження: уперше: розроблено й науково обґрунтовано методичну систему виховання почуття Батьківщини в старшокласників під час вивчення кримськотатарської літератури, що містить методи, форми, засоби та педагогічні умови і базується на філософських засадах людиноцентризму в освіті, єдності свідомості й почуттів, ціннісної настанови; психологічних теоріях розвитку особистості в навчально-виховному процесі, з урахуванням особливостей сприймання художнього твору та вікових психо-розумових особливостей старшокласників; педагогічних ідей духовного розвитку і патріотичного виховання, технологізації освіти в контексті особистісно орієнтованої парадигми та компетентісно-діяльнісного підходу до навчання і виховання, операційного підходу до формування почуттів, інтерсуб'єктного навчання та виховання читацької культури; визначено критерії з показниками (літературні знання: обізнаність із програмовими творами та їх авторами; визначення основних образних компонентів вивчуваних текстів; читацькі вміння: здатність визначати в тексті художні картини та пояснювати їх значення; вміння аналізувати весь твір; особистісно ціннісні ставлення: здатність до естетичного сприйняття твору; особистісне ставлення до цінностей, виражених митцем) й рівні вихованості почуття Батьківщини в старшокласників унаслідок засвоєння ідейно-особистісного потенціалу вивчених ліричних творів; уточнено і поглиблено поняття «Батьківщина», «патріотизм», «патріотичне виховання», схарактеризовано сутність феномена «виховання почуття Батьківщини в старшокласників під час вивчення кримськотатарської літератури»; набули подальшого розвитку педагогічні ідеї особистісно орієнтованого, технологізованого, діяльнісного і компетентісного навчання та виховання в шкільному курсі кримськотатарської літератури. Практична значущість результатів дослідження полягає в розробці апробованої системи навчально-виховних завдань для виховання почуття Батьківщини в старшокласників засобами кримськотатарської літератури, а також методичних рекомендацій щодо навчально-виховного процесу в шкільному курсі кримськотатарської літератури (старша школа). Ступінь упровадження – висока. Сфера (галузь використання) – педагогічна, загальноосвітні заклади.

2. The thesis presents the theoretical substantiation and practical realization of the problem of raising a sense of the Motherland in high school students during the study of the Crimean Tatar literature, which made it possible to create a model of the formation process, to develop and experimentally test the methodology and pedagogical conditions of raising a sense of the Motherland in high school students by means of Crimean Tatar literature. The purpose of the study is to develop and substantiate the methodical system of raising the feelings of the Motherland in high school students in the process of studying the works of the Crimean Tatar literature, as well as experimentally checking its effectiveness. Object of research: the patriotic education of students in the school course of the Crimean Tatar literature (high school). Subject of research: content, forms, methods, means of educating the sense of Homeland among high school students in the process of studying the lyrical works of the Crimean Tatar literature. To solve the problems, the following research methods were used: theoretical - search and bibliographic (for systematization of philosophical, cultural, literary, psychological, educational, methodical and other sources); analysis and synthesis, comparison, generalization and concretization, systematization and classification (for processing sources, developing and justifying a methodological system, formulating research

objectives and conclusions from its results); historical retrospective (to consider the stages of development of methodological science on the studied problem); problem prognostic (to identify and use in the study the achievements of methodical science and school practice); categorical (to clarify pedagogical terms and concepts); empirical - observation of the educational process at the lessons of the Crimean Tatar literature; verbal and written questioning of teachers and students on the problem being studied; development, implementation, analysis and evaluation of student test papers in the course of experimental work; a method of statistical processing of experimental data of a pedagogical experiment in order to obtain quantitative and qualitative characteristics of the effectiveness of the proposed methodological system. The scientific novelty of the results of the research: for the first time: the methodical system of raising a sense of the Motherland in high school students is developed and scientifically substantiated during the study of the Crimean Tatar literature containing methods, forms, means and pedagogical conditions and is based on the philosophical foundations of human-centeredness in education, the unity of consciousness and feelings; psychological theories of personality development in the educational process, taking into account the peculiarities of the perception of the artistic works and the age-old psycho-mental characteristics of high school students; pedagogical ideas of spiritual development and patriotic education, technology education in the context of a personally oriented paradigm and competence-activity approach to education and training, operational approach to the formation of feelings, inter-subject learning and education of the reader's culture; criteria are determined with indicators (literary knowledge: a) awareness with program products and their authors; b) definition of the main figurative components of the learned text; reader skills: a) the ability to define art pictures in the text and explain their meaning; b) the ability to analyze the whole work; personality values relations: a) the ability to aesthetic perception of a work; b) personal attitude to the values expressed by the artist) and the level of education in high school students of patriotic feelings as a result of the assimilation of the ideological and personal potential of the studied lyrical works. The concept of «Fatherland», «patriotism», «patriotic education» is elaborated and deepened; to characterize the essence of the phenomenon of «raising a sense of the Motherland during the study of the Crimean Tatar literature»; acquired the further development of pedagogical ideas of personally oriented, technologized, activity and competence education and education in the school course of the Crimean Tatar literature. Practical value of results of the thesis research is to develop a proven system of teaching and educational objectives of education by means of the Crimean Tatar literature at the high school students the sense of the Motherland, and also methodical recommendations for educational process in the school course of the Crimean Tatar literature (high school). The degree of implementation - high. Scope (the area of use) - educational, educational Institutions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хайруддінов Мухіддін Айіддінович
2. Khayruddinov Mukhiddin Ayiddinovich

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ісаєва Олена Олександрівна
2. Isayeva Olena Oleksandrivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сейтяг'яев Нариман Сеїтаметович
2. Seytyagyayev Naryman Seyitametovich

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Степанова Тетяна Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Степанова Тетяна Михайлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.